

Հայկական բաժնին մէջ լուրջ և կարևոր տեղ կը բռնէ Հ. Վ. Հացունին՝ «Հաւատարմութիւնը Հայոց մէջ» յօդուածը, ուր պատմականօրէն կը ցուցադրուի մեր հին հայրերու և իշխաններու գործադրած խոշտանգանքները, հաւատքի դէմ անաստող մոլորեալներու, այնքան խստութիւն՝ որ մինչև իսկ անոնց ճակատը կը խարէին ժողովուրդը զգուշացնելու համար.

Ութերորդ բաժինը կը բուրէ գիտական ծանօթութիւններ, աշխարհագրական, պատմական, առողջապահական, ընտանեկան և այլ անթիւ ականքներ, որ անգլիտաց անպէտ չեն:

Իններորդ և վերջին մասը նուիրուած է «Մենէ անդարձ մեկնողներու» հայաստեղ տխրութեան քողով պատած էջեր, որ հառաչի և ճնշաց բարով չի այրող արցունքը միայն մեզ կը թողուն: Այս համառօտ հաճոյալի պտոյտը կատարելէն առաջ թէոզիկի անծայր Տարեցոյցին մէջ, չեմ ուզեր լուռ անցնիլ զայն պննազարդող (197) նկարներու վրայէն: Մասնաւորապէս Պ. Ա. Մուրատեան իւր Դիւրիք ցեղային դիմանկարներով շատ մեծ ծառայութիւն մատուցած է թէ՛ Տարեցոյցին և թէ՛ հանրութեան, հրճուանք պատճառելով մեզ իւր հանճարեղ յղացումներով: Այլապէս անսարաններ, հեղինակներու դիմանկարներ, լուսանկարներ, որոնք շարժանկարի քաղցր տպաւորութիւնը կը թողուն Տարեցոյցը թղթատողին:

Մէկ բան որ այնքան հաճոյ չէ՝ հանճարներու լուսանկարներու տակ գրուած է իւր փառքի օրերուն՝ բացատրութիւնը, որովհետև հանճարները միշտ փառքի մէջ են:

Կարել չէ թողուլ Տարեցոյցը առանց հիացմունքի, առանց հրճուանք մը զգալու այսքան քրտնաբեր և հսկայ աշխատանք մը տեսնելով:

Պ. Թէոզիկ լիապէս պսակած է իւր քսանամեայ հրապարակային հարուստ գործունէութիւնը. վստահ ենք որ ոչ թէ լոկ հայութեան այլ և օտար ազգերու մէջ պիտի չգտնուի մէկը՝ որ համբերութեամբ,

սովորութեամբ և հմտութեամբ իրեն հաւասարի Տարեցոյց հանելը թէոզիկի յատուկ մասնաճիւղը դարձած է. ուրիշներու կատարածը նմանութիւն է և առայտմ անհաւասարելի մրցանք: Գրական լայն բաց մ'է որ քսան տարի է թէոզիկ փառքով կը գոցէ: Եթէ հայ մը չունենայ սոյն հատրէն իւր սեղանին վրայ՝ պիտի ըսենք թէ չի գիտեր յարգել ոսկին, և կամ գրական աշխարհէ լուր չունի:

Պ. Թէոզիկ, յարատեւութիւն և արիւնք թիւն. դեռ շատ առաքելութիւններ ունիս կատարելիք:

Հ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻԱՆ

ԱՅԼԵԻԱՅԻՔ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍԱԳԷՏ ՍԸ

ՕՏԱՐ ԵՐԿՆՔԻ ՑԱԿ

Տարեցուցադիր Թէոզիկ այս տարի իր ծանօթ երկասիրութիւնը Հանրութեան ներկայացնելով՝ լաւագոյն կադանդէնքն ըրաւ՝ գործոյն ՉՕամեակին վայել փայլովը: Անոր մասին սկսան արդէն լսուիլ թերթերու և լրագրիւններու սիւնակներէն գնահատական տողեր, որոնց յիշաւի արժանի է բազմաբախտ Հեղինակը:

«ԲԱԶՄԱՎԷՊ»-ի ներկայ թիւն ալ՝ վերջ գրախօսական մ'ունի այս պատուարքը աշխատութեան մասին: Բայց մենք հոս ուշադրութեան առարկայ կ'ուզենք ընել մեզի լոկ մէկ կէտը:

«Ամենուր Տարեցոյցը» դեռ չբացած՝ նախ պիտի հետաքրքրէ զմեզ անոր մուտքը: Ելլադայէ հիւրընկալուող Հայ Արուեստագէտի մը՝ Պ. Աւետիս Մուրատեանի պատրաստած կողքն է. իսկապէս արժանաւոր դրամանոց մը ազգային գրականութեան մէջ ՉՕամեակ մը բոլորող յայտնի տարեցոյցին: Այդ պատկերը կը ցուցադրէ

իր պարզութեան մէջ նուրբ ու հաշակաւոր արուեստ մը: ըստ երևութին՝ զեղակերտ հոխ շրջանակ մ'է քառանկին, որուն խորէն կը նշմարես հետուն բարձրացող Մեծ և փոքր սարերը Մասիսի Շրջանակի զարդերը կը կազմեն աստանդական Հայութիւնը պատկերացնող թշուառ զաղթականներ, պարտաւաստ ու մտածկոտ դէմքեր, որոնք իրենց յոյսերու բեկբեկուն հառազայթները երկարել կը ձկտին մինչև Մայր Երկրի սահմանները, Արարատի զազաթէն սպասելով երջանկութիւնը: Շրջանակին զլուխը՝ ճիշդ մէջտեղով՝ Թէոդիկի Պատկերն է. ժպտաղէմ ու մտազբաղ է զբքի մ'առջև, կարծես կը կարդայ ան, թէ «Այս եղած է միշտ մեր ազգին պատմութիւնը»:

Այս տարուան «Ամենուն Տարեցոյցը» կը պարունակէ, սիրունիկ կողքէն զատ, Աւետիս Մուրատեանէ հետեւեալ նկարները. 1. Թէոդիկ (բասթէլ). էջ 168. — 2. Արշակ Զօպանեան (բաս-

Ա. Մուրատեան. — Վեղիկուցի

Ա. Մուրատեան. — Իտալացի աղջմակ

թէլ). 214. — 3. Յ. Ասպետ (ուրուագիծ). 273. — 4. Ոկեցի Հայ մամիկը (բասթէլ). 315. — 5. Հաճըցի Հոյ մամիկը (բասթէլ). 317. — 6. Տիկ Զ. Եսայեան (ուրուագիծ). 242. — 7. Լ. Շանք (ուրուագիծ). 370. — 8. Հ. Ա. Ղազկեան (բասթէլ). 385. — 9. Տիկին Էլիզ Գովան (բասթէլ). 442. — 10. «Ոճրագործը» ֆելլաւ տիպ վերին Եզիպտոսի (նկար). 515. — 11. Վեհեպոս հին (նկար). 516. — 12. Հրէի տիպար (նկար). 517.

Ուրեմն Մուրատեան Թէոդիկի տաղաւարին մէջ իր աշխատութիւններէն փոքրիկ բայց արժէքաւոր ցուցանանքէն մ'ունի:

Մենք ուրախ ենք, որ տաղանդաւոր արուեստագէտը բեղուն զործունէութեան շրջան մը սկսած է այժմ իր ներկայ պանդխտավայրին մէջ: 1925-ի ընթաց-

քին՝ Գործուի հմայիչ տեսարաններուն միջև հարուստ հաւաքածոյի մը պատրաստութեան ձեռք զարկեր է, այն դիտաւորութեամբ որ կարենայ անցեալ յաջողութեանց կարգին զետեղել՝ մօտիկ ապագային՝ նորազոյն շքեղ ցուցահանդէսներ

համար՝ մինչև իսկ պալատին արտաքին ու ներքին մուտքերը զարդարել տուած էին դափնիով ու գրօշակով։ Հանդիսաւոր բացումը կատարուեցաւ յունիս 26-ին՝ պաշտօնական մարմիններու ներկայութեամբ։ Այնքան խանդավառութիւն ու հրա-

Ա. Մուրատեան. — զետեղիմը (զադեստիմ)

ներուական կեդրոններու մէջ։ Սոյն շինանոց տարւոյն մէջ ունեցաւ փառքի օրեր, ինչպէս օրուան լրագիրներն հաղորդեցին։ Գործուի՝ կառավարիչը, Մետրապոլիտը, անգլիացի հիւպատոսը, ոստիկանապետը և հայ քահանան իրարու հետ համաձայնեալով կազմակերպեցին նոյն քաղաքին մէջ Մուրատեանի պատկերաց ցուցահանդէսը, որուն համար « Գեորգ Կ » պալատը տրամադրուեցաւ իրեն։ Կառավարիչն ու Մետրապոլիտը՝ լաւագոյն փայլ մը տալու

պուրուր են Ֆեդական իշխանութիւնները՝ որ իրեն տրամադրած են Աթէնքի մէջ Զափոնի պալատը՝ երկրորդ ցուցահանդէս մը տալու։ Աստի մը սոյն պալատին մէջ իրեն կը տրամադրեն նոյն իսկ երկու սրահներ իբր աշխատանոց։

Ներկայ « ԲԱԶՄԱՎԷՊ »-ին մէջ կը զետեղենք անոր նորազոյն աշխատութիւններէն մէկ քանին, և կ'ուզենք որ մեր կողմանէ քաջալերանք մը նկատուի այս մեր հայրենակցին։

Այժմ Պ. Մուրատեան սկսած է բոլորովին նոր ուղղութիւն մը ևս տալ իր արուեստին. նոր նկարչական շրջան մը բացուած է իր առջև։ Յարդ վարպետ էր այլացեղ ժողովուրդներու ամենայնջող արտայայտութիւններն ու վիճակը ներկայացնելու մէջ. իսկ ներկայիս նուիրուած է ուղղակի ինքնատիպ շարադրութիւններ ևս արտադրել և անոնցմով հաւաքածոներ պատրաստել Ռարիզի և Լոնտոնի ցուցահանդէսներուն համար։

Այժմ այդ կարգէն ունի իր վրձինին տակ խիստ հետաքրքրական աշխատութիւն մը. սև օրերէն առնուած դրուագ մ'է, « Կիսարապիներ »։

Կը մաղթենք ի սրտէ որ 1926-ը իր յաջողութեանց բեղուն ու փայլուն շրջաններէն մին կազմէ։

Իր պատիւը ամենուս է։

Հ. Ղ. ՏԱՅԵԱՆ